AKTIE RADIUS

jaargang 3 no. 12 CONTACTBLAD VAN DE VERENIGING VAN HOUTDRAAIERS december 1996

VAN DE REDACTIE

Heb ik te veel gezegd in mijn vorige aanhef? Zeker niet. Onze eigen Open Dag Hout klonk als een klok. En de Houthappening van onze zuiderburen was minstens zo geslaagd.
Prachtige werkstukken van hoge kwaliteit, allerlei over opleidingen in Vlaanderen, hout als monster en als kostelijk materiaal voor allerlei doeleinden.
Onze eigen Amsterdamse Fijnhouthandel stond er in één stand met LAGAE, die voor u ook geen onbekende meer zal zijn.
Demonstraties aan draaibanken, gereedschappen, presentatie door verenigingen, alles uitermate goed verzorgd.
Hulde aan de organisator Ivan Demeyer die, samen met Hendrik Nevejant, nog ná aan het zwoegen was, toen wij met een aantal "noorderlingen" al lang uitrustten bij een Lierse pint en een voortreffelijke maaltijd. Het was weer één van die gouden houtdagen!

Dank voor al uw inzendingen als reactie op mijn oproep. Laat mij ook weten als u bepaalde onderwerpen mist in ons blad. Stuur mij uw technisch verhaal en... zoals steeds "houd mij gaande!"

REDACTIEADRES:
Lily van der Dussen, Camera Obscuralaan 103
1183 JX Amstelveen, tel. 020 6450956

ADVERTENTIE EXPLOITATIE:
p/a Wim de Bruyn, Klokjeslaan 11
3601 HB Maarssen, tel. 0346 563879

VAN HET BESTUUR

SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR

Voorzitter	P. van de Waal , Albert Hahnweg 221, 7242 MP Lochem, tel. 0573 252128
Secretaris	A. Lesman, Valeriusrondeel 279, 2902 CH Capelle a/d IJssel, tel. 010 4587978
Penning-meester	A. Boogert, Lemenburg 37, 2135 DT Hoofddorp, tel. 023 5623573
Lid	M. Douma, Groot Heiligland 18, 2011 ER Haarlem, tel. 023 5311848
Lid	N. Stunnenberg, Juliana van Stolbergstraat 17, 1723 LB Noord-Scharwoude, tel. 0226 316903
Regio-com. (west)	H. van den Akker, Blomwijckerpad 37 hs. 1068 DX Amsterdam, tel 020 6199438
Regio-com. (oost)	A. de Zeeuw, Overveldweg 1, 7217 PB Harfsen, tel. 0573 431881

VAN DE VOORZITTER

Na de druk bezochte Demo-dag kunnen we vaststellen dat we het ons gestelde (hoofd) doel halen n.l. het uitdragen van onze passie: houtdraaien!
De belangstelling voor de diverse onderdelen was zéér groot en graag bedank ik namens het bestuur degenen die hebben meegewerkt om deze dag te laten slagen.
De Demo-commissie is reeds in aktie voor de volgende Demodag op zaterdag 15 maart 1997.
Om elke keer een gevarieerde dag te kunnen organiseren maken wij graag gebruik van je suggesties. Ook ben je van harte uitgenodigd om aktief deel te nemen!
Optioneel is dat Tage Pedersen uit Denemarken naar Nederland komt om tijdens de Demo-dag een aantal workshops te geven. Hij heeft zich gespecialiseerd in het draaien van organische vormen met "special tools".
Verder zijn we in kontakt met een van de leden om een demonstratie politoeren te verzorgen.
Op de ledenvergadering van maart j.l. is aan de orde geweest dat het bestuur een enquête zou houden onder de leden.
Om inzicht te krijgen in de middelen waar de Nederlandse houtdraaiers mee werken ziet het bestuur graag het bijgevoegde enquêteformulier tegemoet.
Momenteel zijn 3 leden van het bestuur bezig om samen met leden de regio's verder uit te bouwen. Ook als individueel lid kun je aktie ondernemen, hier geldt: "door de leden voor de leden".
Het voornaamste doel van de vereniging is het uitwisselen van "know how" op draaigebied, en de mogelijkheid voor frequent bezoek bij elkaar ligt op regionaal niveau! Dus bel elkaar op en bezoek je medeleden!
Tot nu toe heeft "Radius" zich naar binnen gericht, de Demodagen waren niet vrij toegankelijk. Mogelijk is het een goed idee om eind 1997 een speciale dag te houden om iedereen te laten genieten van onze "kunsten". Dit spektakel zou dan 2- of 3-jaarlijks herhaald kunnen worden. Graag informeren wij je daar later over.
Deze maanden kom ik weer in tweestrijd, de houtkachel gaat weer aan en elk blokje hout dat niet voor de draaibank was geselecteerd wordt wederom bekeken, en ja, het verbaast je niet, ik leg weer wat opzij!

Peter van de Waal

VAN DE PENNINGMEESTER

Bij deze Aktie-Radius treft u een accept-giro aan waarmee u de contributie voor het komende verenigingsjaar kunt overmaken.
(Buitenlandse leden ontvangen de acceptgiro separaat.)
Op de algemene ledenvergadering te Arnhem in 1996 werd besloten dat leden, die hun contributie niet zouden voldoen, een herinnering mogen verwachten verhoogd met f 5,- administratiekosten.

Ik verwacht echter dat u onze vereniging daadwerkelijk ondersteunt door een snelle betaling.

Arie Boogert

HOUT ONDERWEG

DE GROUTEN UIT GRUNNEN

Zondag 6 oktober 1996. Een prachtige dag in menig opzicht. Het weer was voortreffelijk. De reis van Noord Holland naar Groningen in de vroege ochtend, was een plezier.
Een zonovergoten Friesland met flarden grondmist, zorgde voor een werkelijk schitterend landschap. Je voelde het aan alles, die dag kon niet meer stuk.

Doel van de reis was natuurlijk de Open Dag Hout in de Martinihal te Groningen.
Een aantal van de leden van de regio's Groningen, Friesland en Noord Holland hebben zich die dag, in een eendrachtige samenwerking, verdienstelijk gemaakt bij het inrichten en bemannen van onze stand. Ook Peter van de Waal blies zijn partijtje mee, vooral achter de draaibank van RADIUS.
Het was gezellig druk in de Martinihal. En onze stand had over belangstelling zeker niet te klagen. Er is een redelijk aantal aanmeldingskaarten van de stapel verdwenen.
Afwachten dus maar, mijnheer de secretaris.
De expo zelf was weer als vanouds met veel moois op het gebied van hout, houtbewerking en gereedschap.
Alle leden die zich hebben ingezet om deze dag tot een succes te maken worden hierbij nogmaals bedankt. Het was allemaal perfekt voor elkaar. Een fijne en vooral plezierige dag.
Echt een Radius dag!

Nic Stunnenberg, Noord Scharwoude

WOODWORKERS SHOW "SANDOWN" IN ESHER, AFGEZET TEGEN ONZE EIGEN DEMO- EN SHOWDAG TE ARNHEM

Laat ik beginnen met de conclusie: we doen het echt heel goed in alle bescheidenheid, wij in Arnhem. Onze show maakte in vergelijking met vorige jaren een professionele indruk. Echt volwassen.Stands waren goed ingericht, standhouders kwamen deskundig over.

Voor zover ik tijd had, heb ik een paar maal in de "video-kamer" gekeken. Een matige belangstelling. Maar dat is te begrijpen. Er was immers zoveel te zien dat het niet erg aanlokkelijk was om één uur, of meer van de tijd, voor een video uit te trekken. Een video-band moet je eigenlijk thuis hebben. Kijken, in de werkplaats proberen, weer kijken, dan begrijp je er pas wat van; weer in de praktijk proberen, opnieuw kijken en elke keer wordt er meer duidelijk. Wat de demonstraties betreft, zeer goed! Weer in vergelijking met Engeland zijn we snel bezig de achterstand in te lopen. Ik bedoel: ik heb in Engeland draaiers van naam zien demonstreren, die de elementaire beiteltechnieken nauwelijks beheersen. Ik denk dat RADIUS een aantal draaiers telt waarvan andere leden goed de techniek kunnen leren.

De Show in Engeland is groter en laat meer zien. We hadden in Arnhem bijvoorbeeld één straat met stands, in Sandown zijn er twee verdiepingen met een totaal van 20 straten. Daardoor worden er op wel vier plaatsen beitels te koop aangeboden, op zes plaatsen boormachines etc. En natuurlijk een aantal artikelen die bij ons nog ontbreken. De sfeer was er gezellig, maar lang niet zo intiem als in Arnhem. En....onze catering is beter! Hulde aan de mensen die daarvoor zorgdroegen.
Organisatie-committee van de Demodag in Arnhem, ga zo door !!!

Muck Douma, Haarlem

EEN UITZONDERLIJKE MEUBELMAKERSSCHOOL

Als men in Zuid-Engeland, bij het plaatsje Bridport, halverwege Bournemouth en Exeter, even naar het noorden rijdt, kan men daar het prachtige Parnham Castle bezoeken:
een fraai gebouw met mooi oud interieur, zoals men wel meer in Engeland kan aantreffen.

Maar er is meer: John Makepeace en zijn vrouw beheren niet alleen het kasteel, maar leiden er ook jonge meubelmakers op. De werkplaats bevindt zich in het oude gebouw, de werkstukken staan smaakvol afgewisseld met oud meubilair in het te bezoeken gedeelte.
We zagen er prachtige moderne meubelen, die vooral uitblonken in vorm, combinaties van fraaie houtsoorten en een perfecte afwerking. Juweeltjes!
Voor degenen, die meer willen weten over de opleidingsvoorwaarden, geef ik onderstaand adres.

J.J. van der Veen, Leeuwarden

Parnham Castle
Beaminster
Dorset DT8 3NA
United Kingdom

AGENDA

(nagekomen bericht)
Houtdraaiwerk van Amerikaanse ambachtslieden
"OUT OF THE WOODS"
in het Natuurmuseum

adres: Westzeedijk 345 te Rotterdam
tram 5 of 6 halte Dijkzicht

geopend tot 9 februari 1997
openingstijden: di - za 10.00 - 17.00 uur
zo 11.00 - 17.00 uur

UIT DE WERKPLAATS
HSS-DRAAIBEITELS

Om te beginnen, HSS staat voor **High Speed Steel** ofwel Hoge Snelheid Staal. Dit materiaal is door en door gehard, in tegenstelling tot koolstof staal dat slechts plaatselijk (snede) gehard is. De afkorting HSS stamt nog uit de tijd dat er voor o.a. machinale metaalbewerking gesmede koolstofstalen gereedschappen werden gebruikt. Met deze koolstofstalen gereedschappen kunnen metalen slechts met een relatief lage snelheid bewerkt worden, omdat anders de temperatuur te hoog zou oplopen en de beitelsnede zacht zou worden, met als gevolg opnieuw smeden, harden en slijpen.
Met de komst van HSS gereedschappen bleken niet alleen hogere snelheden mogelijk, maar was ook de standtijd langer, dus minder vaak slijpen nodig.
Alhoewel HSS gereedschap in eerste instantie voor de metaalbewerking toegepast werd, bleek het ook al snel een zeer geschikt materiaal voor de professionele houtbewerking. Inmiddels heeft het echter ook zijn weg voor onder meer handhoutdraaibeitels gevonden.
HSS draaibeitels zijn tegenwoordig in een groot assortiment, zowel in vorm als afmetingen, verkrijgbaar. Fabrikanten zijn o.a. Record, Stubay, Henri Taylor, Robert Sorby. Soms willen houtdraaiers echter speciale draaibeitels zelf maken, waarvoor met goed resultaat gebruik gemaakt kan worden van standaard in de handel zijnde zogenaamde Toolbits met ronde, vierkante, rechthoekige of trapezium doorsnede.

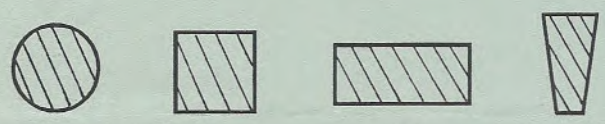

Afhankelijk van de doorsnede afmetingen, zijn deze toolbits verkrijgbaar in de lengte van circa 80 tot 200 mm.
Korte(re) toolbits kan men eventueel aan een stuk normaal staal hardsolderen, waarbij natuurlijk wel voor een goede soldeerverbinding gezorgd moet worden. Het heft voor zulke beitels kan men zelf draaien of kant en klaar kopen.

Henny J. van Hunen, Velp Tel/fax 026 3618708

P.S. In dit artikel is niet ingegaan op de moderne hardmetalen beitels, omdat die vrijwel niet door amateurs met de daarvoor benodigde diamant slijpschijven geslepen kunnen worden.

DE SCHUINE BEITEL (THE SKEWCHISEL).

Deze beitel wordt o.a. gebruikt nadat een vierkant stuk hout tot een cylindervorm is gedraaid met een afdraaiguts of een gewone draaiguts.
De leunspaan zetten we zodanig dat de snede op ca. 10.00 uur t.o.v. het werk wordt gemaakt. De beitel wordt vast gehouden met de duim aan een zijkant en de vingers aan de andere zijkant voor de maximale controle van de beitel.
Het belangrijkste dat je moet onthouden is dat de lange punt, die aan de bovenzijde is, het werk niet raakt! Als dit gebeurt heb je een flinke crash. Verdeel het scherp in 2 delen; het bovenste gedeelte is rood en betekent "gevaar". Als je je niet zeker voelt, plak dan het bovenste gedeelte af met plakband.
De snede wordt gemaakt door de beitel plat op de leunspaan te leggen met de punt hoog en vlak op het werk. Til nu de achterste hoek van de beitel op van de steun en laat de voorste hoek kontakt houden met de leunspaan en het snijgedeelte op 45 graden t.o.v. het middelpunt van het werk. Breng de beitel nu met het snijvlak op het werk op ca. 1/3 van het onderste punt. Til de achterste hand niet te snel op, omdat dan de punt in het werk zal steken waardoor er een hele ring van vezelige draden in het werkstuk ontstaat.
De goede manier is, zodra er poeder ontstaat, houd dan de beitel stabiel en beweeg hem dan naar links of rechts. Begin nooit aan de kant, maar een paar cm. er vanaf.

Peter van de Waal, Lochem.

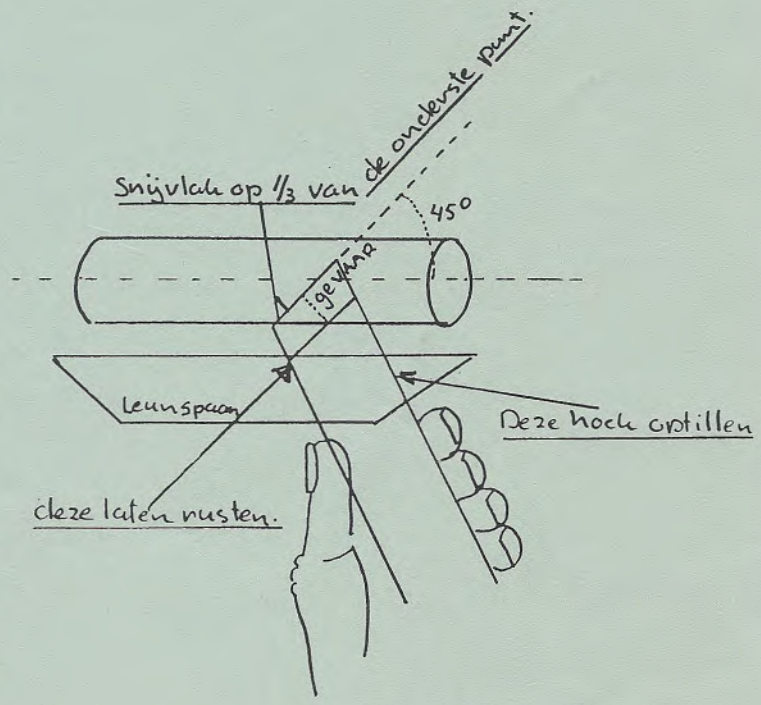

HOUTDRAAILES

Jan Soppe geeft nu al voor het 10e jaar les aan beginners en gevorderden, zowel in

groepsverband
(7 personen aan 7 draaibanken),

als privé
(1 of meer lessen in speciale vaardigheden)

***f* 50,— per dag van 4 uur**
(inclusief pauze)
Recreatief Centrum Coevorden

Info: Jan Soppe,
Nieuwe Dijk 22, Coevorden
tel. 0524 571811

Bij VDH Machines & Gereedschappen B.V. vindt u alles op het gebied voor hout- en metaalbewerking onder één dak !

- o houtdraaibanken
- o lintzaagmachines
- o cirkelzaagmachines
- o schuurmachines
- o afkortzaagmachines
- o vlak- en vandiktebanken
- o freesmachines
- o afzuigers, etc.

Lennartsfors houtdraaibank, type SL 320

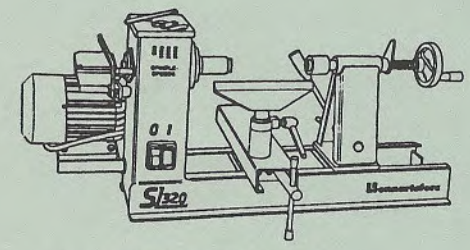

centerafstand 320mm.
centerhoogte 210mm.
toerentallen 500-1000-2000-3000

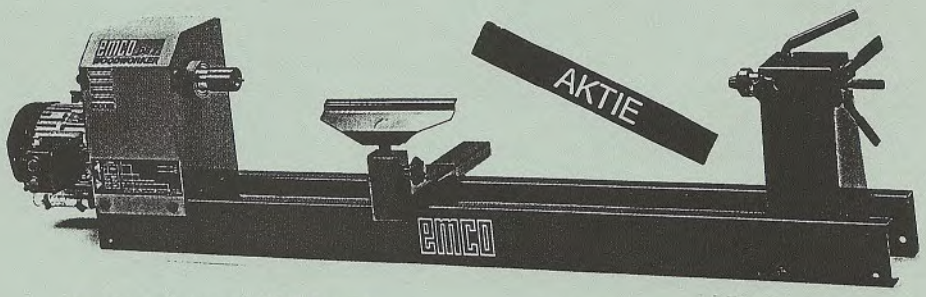

centerafstand 1000mm.
centerhoogte 200mm.
toerentallen 550-910-1500-2500

Emco houtdraaibank, type DB7, inkl. onderstel ... *f* 1.450,-- (excl. BTW)

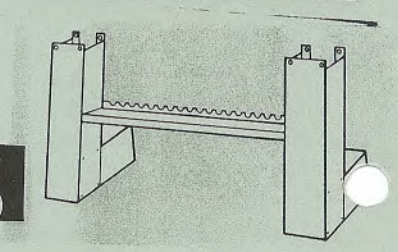

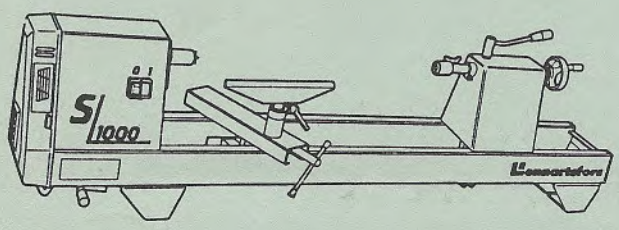

centerafstand 1000mm.
centerhoogte 210mm.
toerentallen 500-1000-2000-3000

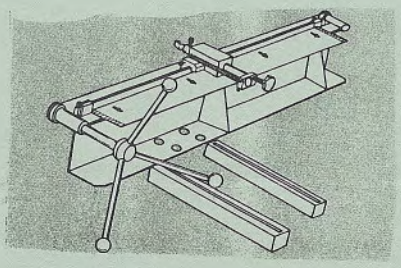

Kopieerinrichtingen
Emco/Lennartsfors

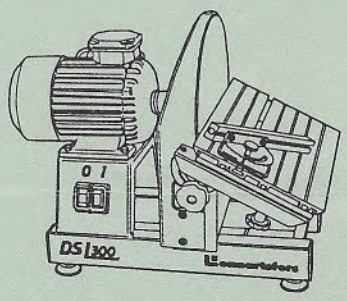

Schuurschijfmachine, type DS 300
Schijfdiameter ∅ 300mm.

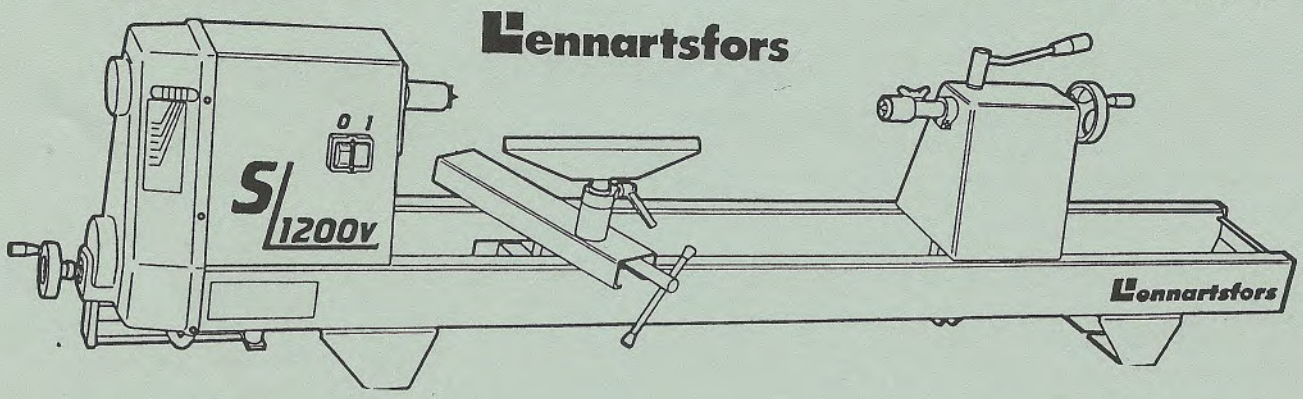

centerafstand 1200mm.
centerhoogte 210mm.
variabel toerental 400-3400

bezoek onze showroom voor een demonstratie !

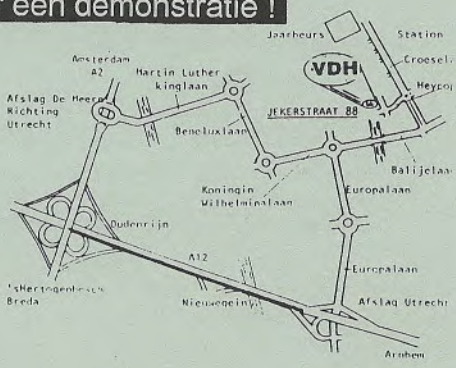

VDH
MACHINES & GEREEDSCHAPPEN B.V.

emco

VDH Machines & Gereedschappen B.V.
Jekerstraat 88
3521 EK Utrecht
☎ 030 - 296 32 70

Exclusief importeur voor EMCO conventionele metaal- en houtbewerkingsmachines.

TIPS
DENK AAN JE "KLAUWEN"

Om enkele nadelen van de 3- of 4-klauw te omzeilen, de volgende tips:
a. om moetjes (klauwafdrukken in een ingespannen werkstuk te voorkomen, plak ik meestal stukjes tape van plastic of crêpepapier op de klauwtjes; wel allemaal even dik!
b. soms plak ik, als ik met mijn vingers dicht bij de rondraaiende klauwen moet werken, een paar stukjes tape losjes aan de buitenkant van de klauwen; die slingeren dan wel mee en een aanraking met die losse stukjes waarschuwt me dan, dat er een groter gevaar onder ligt.
c. mijn werkstukken plak ik vaak op een rond, houten hulpstuk (patroon), dat in de klauwplaat zit ingeklemd. Bij het maken van zo'n hulpstuk laat ik een ring aan de buitenrand van dat hulpstuk zitten. Deze ring dekt dan later de klauwen af, hetgeen de veiligheid verhoogt. Of om het nog eens anders te zeggen: ik draai in het ronde hulpstuk een gleuf, waar later de klauwen in passen. Zie tekening.

J.J. van der Veen, Leeuwarden

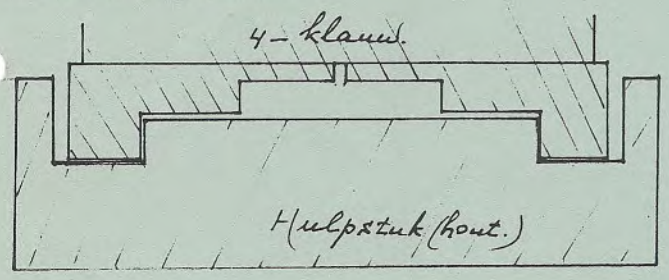

HOUTVARIA
DOLLEN MET DRAAIBANKEN (II)
vervolg van deel I (maart '96)

Lid geworden dus van RADIUS, maar geen draaibank!
Tot de dag dat Muck Douma, ja hoor, wie hem kent zal zich over niets meer verbazen, met de boodschap kwam: 3 draaibanken te koop in 't land en morgen gaan we op safari, draaibanken jagen.
Nou, die morgen kwam wel, maar de draaibanken bleken bij navraag alweer verkocht of werden minder geschikt bevonden. Maar geen nood! In Amsterdam was nog een firma waar wellicht, misschien.....zo'n machien met inruilstatus in de aanbieding zou kunnen zijn.
En warempel, een telefoontje naar de firma bevestigde dat vermoeden, en of we maar meteen wilden komen kijken, want "je weet maar nooit".
Slecht weer, drukte, onbekendheid met de route en veel stoplichten, maar toch nog op tijd de weg gevonden naar X.

Maar eenmaal binnen werden wij na de gebruikelijke kop koffie geconfronteerd met 'n machien waar mijn schuurtje wel ónder gebouwd zou kunnen worden i.p.v. dat ding erín. Wat een dinosaurus!
Daar sta je dan in zo'n grote hal met allemaal mooie en interessante houtbewerkingsmachines. Een professionele machinale houtbewerker laat zich echter niet zo makkelijk verleiden. Met een halfoog kijkend, toch al gauw gezien dat daar wat verderop, tussen al dat andere moois, ook op draaibankengebied wel wat meer in de winkel stond dan alleen die hei-machine....
't Eerste wat me opviel was een modeldraaibankje van 't merk RECORD. Dat stond daar dan in al z'n degelijke eenvoud, compleet en compact, voor de likkebaardende draailiefhebber 't snoepje van de week te wezen. 't Liefste draaibankje wat ik ooit gezien had. Maar ja, zoals wel meer gebeurt, verliefd worden op de een en toch maar trouwen met 'n ander...
En dat laatste was dus het wat meer robuuste achternichtje uit Roemenië van de HUVEMA-familie. Roemenië? hoor ik jullie al vragen. Ja hoor, uit Roemenië.
Daar hadden ze al jaren geleden 'n bloeiende metaalindustrie, dus allicht is er uit die tijd nog iets van vakkennis blijven hangen; en laten ze dat nou nét in dat draaibankje gestopt hebben. (Mag ik vurig hopen) Kortom, je moet ze toch ook een kans geven!

C.M. de Kwant, Haarlem

Houtdraaierij J.F. Kramer
Seriewerk, stukwerk en modelwerk
Oudegracht 173 a/d werf (bij de lijnmarkt)
3511 NE Utrecht
tel. 030 2340610 fax. 030 2304657

HOUTDRAAICURSUSSEN

BEGINNERSCURSUS (Hoe moet het ?)
Voor: Hen met weinig of geen ervaring met houtdraaien
Inhoud: Leren omgaan met draaibank, beitels en hout. Leren slijpen. Leren zien wat belangrijk is.
Doel: Zelfstandig draaiwerk tussen de centers kunnen maken.
Duur: 10 lessen van 2 3/4 uur
Kosten: *f* 600,-
Groep: maximaal 7 personen
Start: binnenkort

GEVORDERDENCURSUS (Haal meer uit uw draaibank!)
Voor: Hen die al enige jaren draaien
Inhoud: Perfectie en uitbreiding basistechniek. Introductie in lang dun werk, schalen, potten en extreme houtsoorten.
Doel: Leemtes in kennis en techniek opvullen; allround worden.
Duur: 10 lessen van 2 3/4 uur
Kosten: *f* 600,-
Groep: maximaal 7 personen
Start: binnenkort

De cursussen worden gegeven door mij, Joost Kramer (38) brooddraaier te Utrecht sinds 1984.

Informatie? Bel of schrijf voor informatiepakket.

OVER DRAAIBANKEN, HUN KOPERS EN VERKOPERS

Wat voor bank moet ik kopen, wat raad je me nu aan Muck? Een veel gestelde vraag. Het antwoord is niet zo eenvoudig.
1. Wie is de draaier die mij die vraag stelt? Een beginnende of al wat gevorderde.
2. Wat denkt hij zelf te bereiken in het edele ambacht houtdraaien?
3. Wat wil of kan de koper besteden? Het laatste is vaak bepalend voor wat aangeschaft wordt.
4. Hoeveel ruimte heeft de koper tot zijn beschikking? Is dat in huis, een knutselkamer of zolder, of buitenshuis, een werkplaats of schuur?

Als u zelf op vraag 1 en 2 niet het antwoord weet, maar toch

WAAR KIEST DE VORMGEVER IN HOUT UIT DE GROOTSTE KOLLEKTIE GEREEDSCHAPPEN?

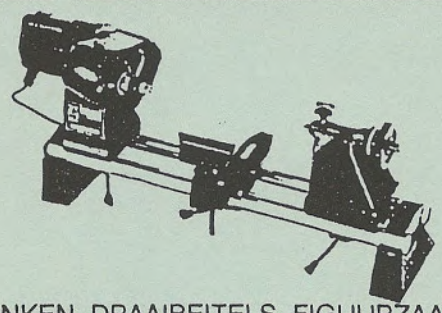

HOUTDRAAIBANKEN, DRAAIBEITELS, FIGUURZAAGMACHINES,
SCHUURMACHINES, BOOR- EN FREESMACHINES....

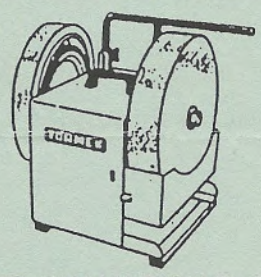

(NAT)SLIJPMACHINES, DIAMANT SLIJP- EN WETSTENEN,
BEELDHOUW- EN MEETGEREEDSCHAPPEN....
DRAAIHOUT EN WAS,
BOEKEN EN KURSUSSEN....

Baptist ARNHEM *Steeds aktueel!*

BEEKSTRAAT 70 - 6811 DW ARNHEM - TEL.: 026-3512856 - FAX: 026-4452266

LAGAE HOUT JE AAN DE SLAG

MEER DAN 120 VERSCHILLENDE HOUTSOORTEN OP VOORRAAD

SPECIALE AFMETINGEN VOOR HOUTDRAAIEN

HEEL VEEL INFORMATIE

GOEDE SERVICE

graaf karel de goedelaan 32 B-8500 KORTRIJK
Tel 056/22 14 29 Fax 056/20 32 80
BELGIE

OPENINGSUREN:
ma - do: 8.00 - 12.00 en 13.00 - 17.30
vrij: 8.00 - 12.00 en 13.00 - 15.00

BIJ VOORKEUR IN DE VOORMIDDAG

BELT U ONS VOOR U LANGSKOMT ?

geinteresseerd bent in houtdraaien, zijn er twee mogelijkheden:

A. Je koopt een eenvoudige en goedkope bank.

Dat betekent nú niet veel geld uitgeven, maar later een betere bank kopen. Voordeel: de uitgaven worden gespreid en je groeit er naar toe. Er naar toe groeien zowel in vaardigheid als wat kennis betreft van het houtdraaien.
Nadeel: je bent wat duurder uit. Maar...je hebt intussen wel geleerd welke bank je dan wèl nodig hebt.

B. Je koopt meteen een bank van betere kwaliteit tevens met meer mogelijkheden. Dit veronderstelt haast dat je, zonder een volleerd houtdraaier te zijn, zodanig gegrepen bent door het ambacht dat je nu al weet dat een eenvoudige bank in de kortste keren niet meer zal beantwoorden aan je verlangens. Ook in dit geval is de keuze niet zo eenvoudig. Het is nuttig te bedenken waar de koper zich toe aangetrokken voelt:

- **miniatuur draaien:**
  vereist een zo goed als trillingsvrije kleine (miniatuur)bank
- tussen de centers draaien:
  een bank met een korter of langer bed
- **Schalen draaien:**
  een bank met een redelijke centerhoogte boven het bed.
- **Diepe schalen en holle potten:**
  een bank zonder bed.
- **Ornamentaal draaien**
  (b.v. ornamenten boven op monumentale gebouwen):
  een bank die in staat is blokken hout met een begingewicht van boven de, laat zeggen, 25 kg kan hebben.

TRILLINGEN

Ik noemde al even trillingen. Een belangrijk punt. Mag een bank trillen? Eigenlijk mag geen enkele bank trillen, maar menigeen heeft er mee leren leven. Aangenaam is het nooit. Bij grotere banken waar je dus zwaarder werk op maakt, is het zelfs gevaarlijk. Een blok van 25 kg mag niet in trilling geraken. En een blok van 25 kg is in aanvang natuurlijk in onbalans. En toch moet de bank stilstaan. Je moet je koffie zonder morsen op het bed kunnen zetten. Vandaar de voorkeur voor banken met een gegoten bed. Gietijzer geeft gewicht. Gewicht geeft stabiliteit. Daarom graag een potenstelsel onder de bank van gietijzer of zwaar profielstaal.
Een bank van gering gewicht raakt al gauw in trilling, zó dat de hele zaak staat te schudden en te dansen, als je er een stuk hout van "onbalans" op zet om dit rond te draaien.
Remedie: toerental naar beneden. Nadeel: het hout is moeilijker te bewerken, je guts hapt en hakt in plaats van te snijden.
Willie van Houten (België) brengt een bank met holle pijppoten die je met zand kunt vullen. Slim bedacht.
Een lichte bank die uit de aard van zijn constructie geen trilling heeft, kun je aan de vloer bouten; daardoor kun je er hout van onbalans op ronddraaien met een behoorlijke draaisnelheid.
Nadeel: je kunt de bank niet verplaatsen indien dat tijdelijk nodig mocht zijn. Als je toch je bank vastzet, mijn voorkeur gaat uit naar haaks op de muur, zodat ik er omheen kan lopen en aan de andere kant kan gaan staan om b.v. te schuren. Het schuursel vliegt omhoog, recht in mijn afzuiger. Voor holdraaien is het zelfs een voorwaarde.

TOERENTALLEN

We hebben het al even over toerentallen gehad. Een onderwerp apart. Hoe sneller je draait, hoe mooier en gemakkelijker je je werk maakt. Het toerental moet naar beneden bij grotere diameters.
Bij een diameter van 30 cm is de snijsnelheid aan de omtrek al meer dan 50 km per uur, bij 1000 toeren per minuut.
350 Toeren geeft bij een diameter van 60 cm een snijsnelheid van ± 75 km p/uur.
De lage toerentallen zijn dus nodig bij grote diameters en bij stukken hout in onbalans.

MEMENCO

Gereedschappen en toebehoren voor de houtdraaier

Import uit Australië, Groot Brittannië,
Nieuw Zeeland en de Verenigde Staten

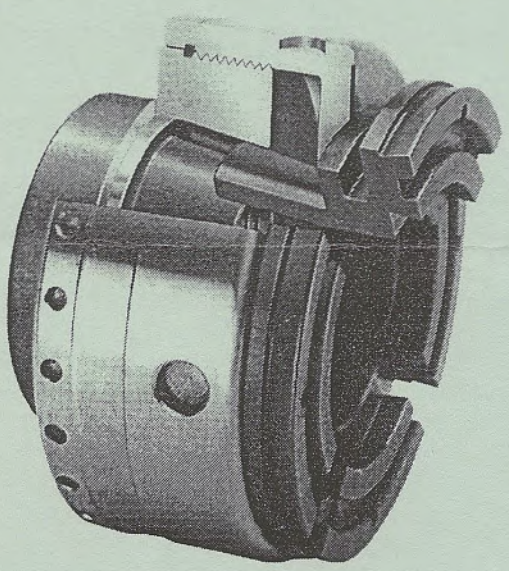

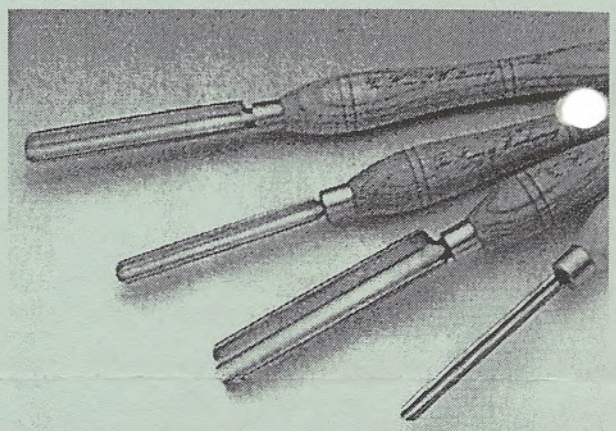

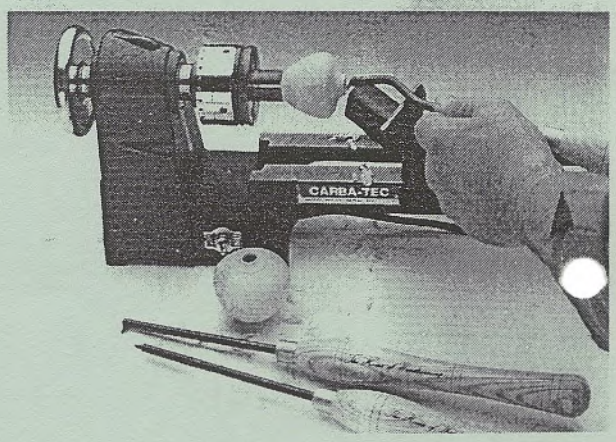

De Helling 13
7908 EP Hoogeveen
tel / fax 0528 – 26 63 62
verzending door geheel Europa

NIETS IS ONS TE GEWOON OF TE SPECIAAL

Bij het uitdraaien van kommen en holdraaiwerk geven hogere toerentallen een beter resultaat met minder kans op happen. Toerentallen tussen 400 en 2500, in vier stappen opgebouwd, moet voldoende zijn.
Een electronische trappenloze toerenregeling is alleen nodig indien je nog verdergaande eisen stelt met het oog op speciaal te maken werk.
Uiteraard is de houtsoort van invloed op het te kiezen toerental. Zoals ook, of je groen hout draait of kurkdroog hout. Hoe gecompliceerder het werk dat je gaat maken, des te hoger de eisen die je aan een bank moet stellen.

LEUNSPAAN

Let op de leunspaan. je zou kunnen zeggen dat een zware leunspaan nog iets goedmaakt bij een lichte bank die mogelijk wat trilt.
De trillingen, die tijdens het draaien in de guts ontstaan, moeten als het ware afgedempt worden door de leunspaan en in elk geval niet versterkt. Hierbij is ook van belang dat je leunspaan mooi vlak is. Is er een richel of geultje in het oppervlak van de leunspaan dan krijg je een onregelmatigheid in je werk. Ik schuur mijn leunspaan zeker 2 x per maand vlak. Verder moet de leunspaan sterk afgeschuind zijn om het mogelijk te maken dat je de guts met zijn vouw correct op je werk kunt leggen. Ik spreek hier steeds over snijdend draaien.

Een leunspaan moet een dikke as hebben waarmee hij in de leunspaanhouder verstelbaar vastgezet kan worden. Dikte is van belang tegen wiebelen of bewegen tijdens het draaien.
De leunspaan en leunspaanhouder moeten gemakkelijk in elke positie kunnen worden bewogen en vastgezet. Mijn leermeester Christiaan Jörg deed de uitspraak: "Een goeie draaier verstelt zijn leunspaan vele malen, een luie draaier, die dat niet doet, maakt slecht werk.

CENTERS

We hebben het nog niet over de centers gehad. Als we in de hoofdas een center zetten en tevens een in de losse kop, moeten deze centers met hun puntjes precies tegenover elkaar staan. Niet alleen in hoogte, maar ook in dwarsrichting. Ze moeten ook in één lijn staan, ik bedoel: de denkbeeldige hartlijn door het meeneemcenter moet tevens de hartlijn zijn van het losse center.
Bovenstaand doet totaal niet ter zake als je alleen maar tussen de centers draait. Het stuk hout gedraagt zich als de aandrijfas tussen motor en voorwielen bij een auto. Maar zodra je een stuk hout in een bus of klauwplaat zet, en dat stuk hout gaat steunen met een (niet in lijn staande) losse kop-center, verniel je de lagers van de hoofdas. Onherroepelijk!
Bij het uitdraaien van een kom of diepe schaal is het verstandig de losse kop met center als steun te gebruiken. Dit is afhankelijk van kwaliteit bank, diameter schaal, houtsoort, en manier van leegdraaien. Dit is in elk geval veiliger. Bij eerste pogingen tot kom of schaal draaien is dit aan te bevelen.

DRAAIKOP

Ook iets hierover. Veel banken worden verkocht met het argument dat ze een extra verschaffen omdat de hoofdas gedraaid kan worden. In de gedraaide positie kun je buiten je bank (dus niet langer boven het bed) grotere diameters draaien. Dit is inderdaad een extra.
Maar hoe krijg je de centers weer in lijn? Terwijl dit toch uiterst nauwkeurig moet worden gedaan. Voor zover ik weet is er maar één bank die een hulpstuk meelevert om de centers weer uit te richten. Tegen deze achtergrond wordt ook duidelijk dat het losse center altijd de hartlijn moet hebben van de hoofdas, ongeacht waar dat center zich bevindt op het bed.
Een losse kop behoort geen ruimte te hebben tussen de beide bedliggers, anders weet je nooit in welke positie je het losse center vastzet. Een beetje loens naar de ene of naar de andere kant? Als er enige ruimte is (en dat is er meestal) behoort het losse center door de beweging van vastzetten in zijn juiste positie te komen.

GESLEPEN BED

De betere bank heeft dan ook een geslepen bed. Zowel bovenop als tussen de bedliggers (indien de losse kop tussen de liggers heen en weer kan schuiven).
Bij banken met ronde stalen buizen moet worden gelet op de manier waarop de losse kop hierover beweegt en hoe deze wordt vastgezet.
Ronde stalen buizen zijn niet altijd zo stabiel als wordt aangenomen. Bovendien dragen ze niet bij tot gewicht, en gewicht betekent stabiliteit. Weet je nog? Hiermee is de bank met ronde buizen als bed niet veroordeeld, er zijn zeer goede banken onder. Hoe dikker de wand van de buizen, des te beter.

VERKOPERS

In de kop van dit artikel heb ik ook de verkopers genoemd. Het is vele verkopers niet kwalijk te nemen dat ze eigenlijk niet alle ins en outs over de draaibanken weten, meestal zijn het geen houtdraaiers. Ik zou het graag anders zien en heb in deze al wel verbetering geconstateerd. Zij leren weer van ons. Ik hoop dat dit artikel aan deze verbetering mag bijdragen, zoals nu al de kennis van onze top houtdraaiers bijdraagt aan het op de markt brengen van betere houtdraaibanken.

Toch zou ik wel willen dat de verkopers van banken met draaibare hoofdassen hun kopers waarschuwen dat ze bij terugdraaien de grootste zorgvuldigheid moeten betrachten. Het mooiste zou zijn als ze centreerstukken bij hun banken zouden leveren.

MOTOR

Iets over de motor. 220 Volt of 380 Volt is niet het probleem, beide uitvoeringen zijn goed.
Motorvermogen is wederom afhankelijk van een paar punten. Een beginnend draaier, die voor de stap-voor-stap ontwikkeling kiest, heeft op zijn eerste bank al gauw genoeg aan 1/2 PK. Ontwikkel je jezelf, en in onze vereniging - met zijn regiobijeenkomsten - is daar alle gelegenheid toe aanwezig, dan is 3/4 PK wel het basisvermogen.
Een wat zwaardere bank moet toch al gauw 1 PK hebben.
Je manier van werken is ook van invloed; schrapen kost meer kracht dan snijdend draaien. Ik ben een ongeduldige werker, tel er dus maar 1/4 PK bij op bij het motorvermogen.
Van belang is echter wel, als je een electronische trappenloze regeling op je bank koopt (of een bank die dat standaard heeft), dat deze regeling onder alle omstandigheden hetzelfde koppel levert, dus dezelfde kracht levert. Deze regeling is wat duurder maar voldoet dan ook bij alle toerentallen aan de verwachting.

MOTOROPHANGING

De motorophanging moet kunnen worden vastgezet zodat bij wat zwaardere belasting de motor niet in de riem klimt en weer terugvalt hetgeen schokken in de bank veroorzaakt.
De motor en zijn ophanging mogen geen trillingen veroorzaken, anders dan van zeer ondergeschikte aard.
Losjes je vinger op de motor leggen is een manier om die banken, die ernstig trillen, te herkennen.
Door omstandigheden hebben Pem Kalshoven, Kees de Kwant en ik de laatste tijd nogal wat verschillende banken gezien en

getest. Mogelijk maken we daar nog een kort verslag van, we zullen zien. Intussen graag bereid tot het geven van advies.

Vragen liefst per brief onder opgave van de gegevens zoals samengevat onder de 4 punten aan het begin van dit artikel.

Muck Douma, Groot Heiligland 18, 2011 ER Haarlem

PAS OP VOOR HOUTSTOF

Houtstof komt vrij bij het draaien en schuren. Sommige soorten houtstof brengen risico's voor de gezondheid met zich mee. In het algemeen geldt, dat de schadelijke werking ervan pas optreedt bij langdurige blootstelling aan het stof.Ook geldt de algemene regel dat fijn stof vervelender is dan grover stof. Vanwege deze eigenschap geeft daarom het verwerken van hard hout meer risico dan van zachtere houtsoorten. Immers hoe harder het hout, des te fijner is het houtstof.

De meest voorkomende klachten zijn:

* plaatselijke irritatie van de huid bij aanraking (dermatitis)
* verspreide irritatie van de huid (eczeem)
* irritatie van de luchtwegen en slijmvliezen
* ontsteking van de ogen
* algemene toxische werking (giftig).

Het is daarom verstandig om altijd preventieve maatregelen tegen het houtstof te nemen, zonder nu meteen het ergste te vrezen.

* goede beiteltechniek (glad snijden en weinig schuren)
* stofafzuiging tijdens het draaien en schuren
* stofmasker dragen
* oogbescherming (stofbril).

Houtsoorten waarvan het stof een verhoogd risico geven zijn ondermeer:

* AFRORMOSIA	maagklachten, dermatitis, eczeem, aantasting zenuwstelsel
* BEUK	irritatie slijmvliezen, dermatitis, ogen
* BOSSE	irritatie slijmvliezen en ogen
* COCOBOLO	zeer irritant. Allergie en eczeem.
* COROMANDEL	irritatie slijmvliezen en ogen.
* DABEMA	huid- en slijmvlies irritatie (ogen).
* DEM.GROENHART	slijmvlies irritatie (ogen).
* DIBETOU	slijmvlies irritatie (ogen).
* EBBEN	slijmvlies irritatie (ogen).
* IMBUIA	huidirritaties.
* IROKO	giftig bij inademing. Aantasting luchtwegen.
* MAKORE	irritatie slijmvliezen (ogen).
* MASSARANDUBA	irritatie slijmvliezen (ogen).
* MERANTI	irritatie slijmvliezen (ogen).
* MOABI	irritatie slijmvliezen (ogen).
* MORA	misselijkheid. Zeer bittere smaak.
* MUKULUMGU	irritatie slijmvliezen (ogen).
* PADOEK	aantasting luchtwegen.
* PALISSANDER	giftig bij inademing.
* PANGA PANGA	maagaandoening, irritatie slijmvliezen en huid.
* PAU MARFIM	irritatie slijmvliezen, allergie.
* PEROBA DE CAMPOS	huid- en slijmvliesirritatie (ogen).
* REDWOOD	ademhalingsproblemen. Gevaarlijk.
* ROBINIA	irritatie slijmvliezen (ogen).
* SATIJNHOUT	huidirritatie (dermatitis).
* SUR. GROENHART	huidirritatie (dermatitis).
* TALI	irritatie slijmvliezen (ogen).
* TAXUS	zeer giftig, vooral bij vers hout (blauwzuur).
* TEAK	huidirritatie, eczeem.
* WENGE	zeer giftig. Maagklachten, slijmvlies- en huidirritatie.
* W.RED CEDAR	irritatie slijmvliezen en huid. Aantasting der luchtwegen.

Nic Stunnenberg, Noord Scharwoude Bron: Houtvademecum.

HOUT ONDERWEG

BLIKSEM-ACTIE VOOR DEENSE HOUTDRAAIERS

Via ons Vlaamse lid de heer Geerinckxs bereikte ons de noodkreet: *"groepje Denen, aantal onbekend, verzoekt demonstratie draaitechnieken, week 47, lokatie Amsterdam".*
En zoiets lukt dan!
Snel werden de koppen bij elkaar gestoken en werd er een stevig programma in elkaar gezet. Een aantal Radius-leden hebben zich behoorlijk ingespannen om deze Deense draai-(st)ers een onvergetelijke dag te bezorgen. Dat hebben de bezoekers n.l. laten weten. Onvergetelijk wat betreft hartelijke ontvangst, demonstraties van werk en technieken, maar ook tips voor musea en werkbezoeken. Onvergetelijk voor hen, plezierig voor ons.
Via dit blad laten de "gasten" nogmaals een dankwoord horen. Wie zich aangesproken voelt om een tegenbezoek te brengen, melde zich bij de secretaris voor nadere gegevens. Niet alleen werkt de vereniging over de regio's, maar ook al over de grenzen!

Lily van der Dussen, Amstelveen

VRAAG & AANBOD

TE KOOP: ZELFBOUW "KOPSE" DRAAIBANK

robuust ontwerp (zie Woodturning no 29)
C- hoogte 40 cm, motor 2 pk voorzien van "Variturn", electr. besturing en afst. bediening. draad 1½ X 6 T.P.I.
Incl. beitels en gutsen : fl. 2250,-

Frank Driessen
Koetshuis Randenbroek Heiligenbergerweg 113 II
3816 AJ AMERSFOORT tel 033 4755706

AGENDA

15 maart 1997	Demo-dag en algemene ledenvergadering te Arnhem
30 en 31 maart	"Het Mooiste Hout ter Wereld Groeit in Nederland" Expositie van de Vereniging Houtrijk Nederland op KasteelAmmersoyen van 11 - 17 uur entree f 10,- (een krachtenbundeling van bosbouwers, zagers en houtbewerkers; bijzondere produkten qua vorm en uitvoering).

RUBRIEKEN

- VAN DE REDACTIE
- UIT DE WERKPLAATS
- VEILIGHEID
- HOUT ONDERWEG
- VRAAG & AANBOD
- HOUTVARIA
- VAN HET BESTUUR
- HANDIGE TIPS
- GEREEDSCHAP
- VOOR U GELEZEN
- AGENDA